Ч. 117 Неділя 26 мая (7 червня) 1896. Рік VI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Справи парляментарні.

На вчерашнім засїданю Палати послів роздано справоздане комісиї господарскої о петициї товариства цукроварників в Чехії. Комісия вносить, щоби візвати Правительство до зарядженя таких мір, щоби австрийский промисл цукроварничий і получені з ним інтереси рільництва могли видержати конкуренцию з заграницею.

Пос. Кайзер і товариші предложили нагле внесене, взиваюче Правительство, щоби ще в сїй сесиї внесло предложене о припадаючих в користь скарбу непіднятих виграних.

Пос. Гавк і товариші інтерпелюють в справі нової заборони зборів для слухателїв віденьского университету.

Пос. Штайнвендер інтерпелює Міністра оборони краєвої в справі чинної зневаги редактора Kärntner Nachr. в Беляку двома офіцирами полку стрільців.

Пос. Соколь інтерпелює Міністра зелїзниць в справі уживаня ческого язика на зелїзници Дукс-Боденбах.

Презес перманентної комісиї промислової пос. Вайґель заявляє на запитане, що комісия буде скликана на кілька тиждних перед осїнною сесиєю Палати послів для нарад над промисловою новелею.

Пос. Люеґер каже, що єго політичні приятелї хотїли здержати ся від голосованя на тім засїданю, на котрім Президент Палати зганив їх неприсутність.

Президент бар. Хлюмецкий висказує жаль, що так богато послів бракує в часї засїдань. Президент не хотїв обмежати права здержувати ся послам від голосованя, але що між послами, котрі лишили ся на коридори, були також внескодавцї, то они очевидно мали намір здекомплєтувати Палату, що впрочім на другий день при голосованю показало ся. Президент хотїв лише то зганити. (Запереченя на лавах антисемітів).

Пос. Штайнер, котрий одержав голос для ставленя інтерпеляциї, не держав ся того, лише відпирав наґану Президента. За те Президент зганив п. Штайнера.

Відтак ухвалено в третім читаню закон о патентах і закон о зелїзницях льокальних.

Для полагодженя закона о податку від цукру буде склякане засїдане на суботу.

В комісиї буджетовій вніс предсїдатель Рус, щоби субкомітет, котрий розглядає проект закона о урядничих платнях, виготовив своє справоздане так вчасно, аби комісия від дня коли збере ся Палата послів на осїнну сесию, могла зараз над ним розпочати наради. Пос. Катрайн заявив, що то внесене не дасть ся перевести і вносить, щоби субкомітет найпізнїйше три дни по відкритю Палати предложив своє справоздане. Внесене Катрайна ухвалено одноголосно.

Комісия податкова радила вчера над законом о податку від цукру. Пос. Крамарж заявив, що Молодочехи противлять ся рішучо вивозовим преміям, але противлять ся також підвисшеню консумцийних податків. Они не хотять, аби той податок був підвисшений о цїлі 2 зр. Коли-ж инакше бути не може, то сума вивозових премій повинна бути підвисшена з 9 на 10 мілїонів зр. Бесїдник просить як найскорше полагодити предложеня, бо небезпечність лежить в проволоцї. Рільництво і промисл цукроварний потрібують помочи в своїм сумнім положеню, сотвореним Нїмеччиною.

Мінїстер скарбу заявляє, що правительство стоїть на тім становищи, що тут ходить о закон конечний для оборони вивозу, котрий однако буде обовязувати лише один рік, бо єсть надія знесеня вивозових премій в дипльоматичній дорозї. Правительство гадає, що премії визначені законом з 1888 р. а доси не підняті, мають бути тепер виплачені. Підвисшене суми премій понад 9 мілїонів не булоби добре.

Розуміє ся само собою, що Правительство глядає покритя на збільшені видатки. Супротив закиду, що Правительство хоче при тій нагодї зробити добрий інтерес, треба замітити, що вправдї надвижка можлива, коли теперішна консумция не зменшить ся, але приточнім обчисленю, котре викзує звижку цїни о пів кр. на кільоґрамі, показує ся, що консумент не буде мати нїякої користи. Ся справа нагляча а переговори з Угорщиною були тяжкі длятого Мінїстер просить, аби не роблено нїяких змін в законї.

Пос. Штайнвендер підносить, що мниме сумне положенє промислу цукроварняного не істнує. Той промисл дуже добре хоронений і дальше іти в тім напрямі не можна.

---

20)

Дїти капітана Ґранта.

Фантастично-наукова подорож Юлїя Верна.

(Дальше).

О скілько майор умів задержувати холодну кров навіть супротив тих дрібних неприємностий житя, о стілько Паґанель нетерпеливив ся і гнївав ся на то переслїдоване долї. Проклинав комарі і всї комахи, жалуючи, що не має води заправленої квасом на лагоджене болю від укушеня вплїзливих ворогів, а хоч майор утихомирював єго як міг і умів, толкуючи єму, що радше повинен дякувати Богу, що з триста тисячів родів комах, яке числять природознавцї, має до дїла лише з двома — то однако Паґанель встав на другий день чомусь дуже лихий.

Коли подорожні хотїли бути вечером при озері Салїнас, то мусїли виїздити в дорогу скоро сьвіт. Конї були дуже потомлені, падали від спраги, а подорожні могли їм дати хиба дуже мало води. Посуха стала ще більша, а спека докучала незвичайно під впливом північного вітру, що в американьских пампасах єсть тим, чим в Африцї „сімум“.

Одностайність подорожі того дня на хвилю перервала ся. Мільреді, що їхав наперед, завернув коня і дав знати, що наближає ся відділ Індиян. Вість о такій стрічи приймив кождий з подорожних з иншим чувством. Ґленарван гадав о вістях, які зможуть єму подати дикуни о доли нещастних моряків з *Брітаннїї*. Талькаве противно, цїлком не був вдоволений зі стрічи на дорозї кочуючих Індиян, котрих уважав просто злодіями і розбишаками і волїв їх уникати. Слухаючи єго ради подорожні з'їхали ся в купу і набили оружіє. Треба було бути готовим на всякий случай.

Вскорі побачено громадку Індиян, але було їх всїх лише десять, то Патаґонець значно успокоїв ся. Коли Індияни наблизили ся на яких сто кроків, можна їх було легко розрізнити. То були потомки того поколїня, котре ґенерал Розас вигнав в р. 1833. Їх широкі чола, високий ріст і оливкова краска тїла, знаменували гарний тип індийского племени. Були одїті в шкіри уанаків; уоруженє їх складало ся з довгих на двайцять стіп спис, ножів, боляса і ляса, а легкість правленя кіньми показувала дуже зручних їздцїв.

Задержавши ся як сказано в віддаленю яких сто кроків, наміряли очевидячки криками і знаками навязати розмову з подорожними. Ґленарван хотїв до них під'їхати, але ледве зробив кількайцять кроків, цїлий відділ завернув конї і зник так скоро, що утомлені дуже конї подорожних були би їх нїколи не здїнали.

— Га, труси! — кричав Паґанель.

— Справдї — сказав Мек-Небс — як на честних людий утїкають за скоро.

— Хто ті Індияни? — спитав Паґанель провідника.

— Ґаучоси — відповів Патаґонець.

— Ґаучоси! — повторив Паґанель, обертаючи ся до своїх товаришів — Ґаучоси! То ми непотрібно так ладили ся на них. Не було чого бояти ся!

— А то чому — спитав майор.

— Бо Ґаучоси то спокійні сїльскі мешканцї.

— Так гадаєте?

— Я певний того. Мусїли нас взяти за розбишаків і тому утїкли.

— Я, противно, гадав би, що не сьміли нас зачіпати — відповів Ґленарван, невдоволений, що не удало ся єму поговорити з Індиянами.

— І я так само гадаю — сказав майор — бо коли не помиляю ся, то Ґаучоси дуже небезпечні і сьмілі злодії.

— Дуже перепрашаю! — крикнув Паґанель і став так горячо боронити свого погляду, що роздратував навіть спокійного і холоднокровного майора так дуже, що той єму відповів:

— Менї здаєть ся, що ви помиляєте ся, пане Паґанель.

— Я помиляю ся! — крикнув розгніваний ґеоґраф.

— Так. Навіть Талькаве уважав тих Індиян за опришків, а Талькаве певне на тім добре знає ся.

— Отже Талькаве помилив ся сим разом — відповів Паґанель з невдоволенєм. — Ґаучоси хлїбороби і пастухи, нїчого більше; я сам писав о тім в знаній книжцї о мешканцях пампасів.

По довшій дискусиї, котра скінчила ся аж на вечірнім засїданю, приймила комисия податкова закон о податку від цукру.

Коло польске приймило на вчерашнім засїданю внесене пос. Яворского, щоби в справі проектованого перенесеня брідскої палати торговельної до Тернополя нїчого не рішати аж доки в тій справі не рішить щось галицкий Сойм краєвий.

Перегляд полїтичний.

Вчера відбули ся у Відни збори нїмецкого сторонництва. В зборах взяли участь посли антисемітскі і нїмецко-национальні. Люеґер обговорював полїтичне положене і доказував, що добре зробив, уступаючи перед волею Цїсаря в справі вибору віденьского бурмістра. Вибори до Ради державної і до Соймів близькі, то-ж був найвисший час, аби антисеміти обняли управу міста. Вкінци взивав до працї на провінциї над розвитком нїмецкої народної справи.

До Загреба скликало опозицийне хорватске сторонництво на день 8 с. м. віче. То віче має бути демонстрациєю против мадярских торжеств коронацийних, які відбудуть ся дня 8 червня в Будапештї.

Politische Corresp. доносить з Софії, що непевна єсть вість, подавана многими часописями, немов би кн. Фердинанд болгарский в повороті з Москви мав відвидїти ті двори, котрим ще не представив ся яко признаний князь Болгариї. Вправдї, як чувати, наміряє князь поробити візити не лише у Відни, Лондонї і Римі, але також в Бруксели, Атенах і Цетинї, але то стане ся хиба в осени. Натомість може бути, що князь вертаючи з Москви, поступить до Букарешту. Певна-ж річ, що по короткім побутї в Софії, виїде, як що року, до Карлових Варів.

Новинки.

Львів дня 6 червня 1896.

— **Іменованя.** Є. В. Цїсар іменував надзвичайного професора механїки і теоретичної науки машин при школї полїтехнїчній у Львові Тад. Фідлера звичайним профессором того предмету в згаданім заведеню. — II. Мінїстер судівництва іменував судового ад'юнкта Кар. Конеца в Перемишли заступником прокуратора державного в Перемишли, а ведучого книги ґрунтові Алекс. Герасимовича в Коломиї начальником помічних урядів при окружнім судї в Коломиї.

— **П. Президент висшого Суду краєвого** др. Алекс. Тхоржницкий виїхав на візитацию судів округа львівского.

— **З Бережан** пишуть, що заповіджений там на день 2 с. м. вечерок музикально-вокальний в память 300-лїтного ювілею унії берестейскої відбув ся після проґрами при участи около 300 слухателїв. Вечерок випав взагалї добре; особливо подобали ся гра на скрипцї о. Б., сольовий спів п. Ш. і деклямация п. Л. та відчит о. Дудровича о унії.

— **Іспит зрілости** в польскій ґімназиї в Перемишли відбув ся сими днями. Сьвідоцтва зрілости одержали: Вас. Алексевич (екстерн.), Дав. Макс, Йос. Добряньский (з відзначенєм), Фел. Дзиворіньский, Ів. Галупка, Брон. Квасневский, Ем. Лявтербах, Ад. Лїнкер, Дав. Обергард, Казим. Отжеховский (з віз.), Фр. Филип, Менд. Пробштайн (з відзн.), Сал. Райх, Вяч. Романовский. Ант. Сальвицкий, Здисл. Славиньский, Брон. Станкевич, Люд. Станкевич, Гр. Шаловский (з відзн.), Ів Журовский.

— **Загальні збори Наукового товариства ім. Шевченка** відбули ся в четвер в комнатах „Рускої Бесїди“, від години 3-ої з полудня до 9-ої вечером, після оповіщеного порядку дневного під проводом голови товариства п. Барвіньского, а при участи понад 50 членів. Проектовані видїлом зміни статута збори усунули з порядку дневного і вибрали для тої справи комисию зложену з дра Івана Франка, дра Костя Левицкого і дра Стефана Федака. Головою вибрано знов пос. Барвіньского, а до видїлу увійшли пп. Ол. Борковский, Сид. Громницкий., Ост. Макарушка, Петро Огоновский і Кость Паньковский; заступниками видїлових вибрані пп. В. Коцовский і Ів. Копач.

— **Товариство „Руска Каса“ в Чернівцях** уконституувало ся дня 1 червня с. р. Статути Рускої Каси приняли зібрані члени en bloc, а відтак наступили вибори. До старшини вибрані: головою професор і пос. Єротей Піґуляк, заступником проф. Атан. Руснак, писарем судия др. Василь Дутчак, а членами: урядник зелїзничий Ів. Голота, о. Анриян Добряньский, заступниками же: проф. Серг. Шпойнаровский і учит. Корнило Салабан. До комітету надзорчого вибрані: начальником контрольор почтовий Ант. Глиньский, ревідентом амануензіс Ів. Ронґуш, членом судия Ілія Семака, заступником проф. Юст. Піґуляк. До Ради звязкової належать; др. Смаль-Стоцкий, радник Вол. Ясеницкий, проф. Вас. Івасюк, проф. Ів. Тірон, о. Теодор Матейків, учитель Ів. Савицкий і редактор Маковей. Урядником Рускої Каси єсть п. Вячеслав Будзиновский. До товариства приступило 26 членів з 35 паями на квоту 1400 корон.

— **Руско-народний театр** переїхав вчера з Тернополя до Теребовлї, де дасть кільканайцять виступів.

— **Самоубийство.** Вчера відобрав собі житє вистрілом з револьвера один кадет 30 полку піхоти у Львові. Причина самоубийства невідома.

— **Утопив ся** припадком в Пелчиньскім ставі у Львові капраль відділу санїтарного, Ем. Тенчаковский.

Господарство, промисл і торговля

Добрі ради.

— Друга збірка в городї. Тепер, коли вже збирає ся з грядок засаджену з весни городовину, пора подумати о тім, щоби опо-

---

— То ви зробили грубу похибку, пане Паґанель, коли писали такі річи.

— Я зробив похибку? Пане Мек-Небс.

— Може бути, що лише в наслїдок розсїяня — відповів майор з притиском — і раджу вам спростувати єї при другім виданю.

Паґанель був до крайности обиджений тою суперечкою, а ще більше жартами з своїх ґеоґрафічних відомостий і постепенно тратив що раз більше розвагу, аж вкінци крикнув з гнївом:

— Знайте, мій пане, що мої книжки не потрібують таких спростовань.

— Я гадаю, що противно, а бодай в тім случаю — відповів упертий Мек-Небс.

— Я бачу, що ви нинї в сварливім настрою — сказав живо Паґанель.

— А я виджу, що ви терпкі! — відповів майор.

Розмова, як бачимо, прибирала цїлком несподіваний оборот, а в дїйстности сама річ не варта була спору. Ґленарван уважав потрібним вмішати ся в ту справу.

— Справдї — сказав — як бачу, то один з вас терпкий, а другий має охоту до сварки — дивує мене і одно і друге.

Патаґонець не розуміючи навіть причини спору, відгадав, що оба приятелї були в непорозуміню; почав усьміхати ся і сказав спокійно:

— То північний вітер.

— Вітер північний! — крикнув Паґанель — що-ж тут має північний вітер до того всего?

— А, так, так — замітив Ґленарван — то дїйстно правда, що північний вітер єсть причиною вашого настрою. Я вже нераз чув, що в полудневій Америцї впливає дуже той вітер на роздразнене нервової системи.

— Кляну ся на сьв. Патрика, Едварде, що правду кажеш — сказав майор з голосним сьміхом.

Але завзятий Паґанель не міг успокоїти ся і звернув тепер свій гнїв на Ґленарвана, бо гадав, що він лише жартом вмішав ся в ту справу.

— Так, мильорде, справдї чую, що моя нервова система цїлком розстроєна.

— Вірте менї, пане Паґанель, що то нїчого иншого як лиш вплив північного вітру, котрий в пампасах доводить часом до злочину.

— До злочину! — зверещав учений. — Як то, я виглядаю, так немов би хотїв допустити ся злочину?

— Того не кажу.

— Скажіть лїпше, що вас самих хочу убити!

— Ах, — відповів Ґленарван, сьміючи ся мимохіть — бою ся того. Богу дякувати, що північний вітер не тревае нїколи довше як один день!

На ті слова всї голосно зареготали ся. Паґанель не знав, що з собою робити від злости; від'їхав на бік, щоби не вибухнути гнївом — а чверть години пізнїйше забув на всяку обиду.

О осьмій вечером Талькаве, від'їхавши кусень дороги наперед, дав знати, що нетерпеливо дожидане озеро вже недалеко. За чверть години в'їхала подорожна дружина на стрімкі береги озера Салїнас, однако тут ждало всїх розчароване.... Озеро висхло аж до дна.

XVIII.

Подорожні глядають води.

Озеро Салїнас кінчить ряд ставків, що ідуть від гір Вентана і Уаміні. Давнїйше прибували там численні виправи з Буенос-Айрес, щоби заосмотрити ся в сіль, котрої богато в єго водах. Але в тім часї вода внаслїдок величезниї спеки випарувала і на днї озера лишило ся лише блискуче зеркало соли.

Талькаве говорячи о водї придатній до пиття в озері Салїнас, мав на гадцї воду рік, що до него впадають, але і тї ріки так само як озеро висхли тепер цїлковито. Пекуче проміне сонця всьо випило. Громадка подорожних тяжко була засмучена, коли побачила, що не буде могла заспокоїти докучливої спраги.

Треба було на щось рішити ся. Останок води в шкіряних мішках був так зіпсований, що не міг нїяк служити за напиток. Спрага страшне докучала. Голод і безсонність не були нїчим супротив того чувства. Утомлені подорожні найшли притулок під шкіряним шатром, полишеним Індиянами; бідні кониска полягали над берегом озера і з відразою щипали солоні ростини і висохлу тростину.

Коли всї помістили ся як могли в шатрі спитав Паґанель провідника, що радить робити. Вели з собою досить довгу розмову, з котрої Ґленарван зміг ледве кілька слів порозуміти. Талькаве говорив як звичайно спокійно, Паґанель махав руками і говорив за двох. По кількох мінутах такої розмови Патаґонець рівнодушно схрестив руки на грудях.

— Що він каже? — спитав Ґленарван. — Коли я добре зрозумів, то радить, аби ми розділили ся.

— Так, на два табори — відповів Паґанель. — Ті, котрих конї так вже обезсилені трудами і спрагою, що вже дальше не в силї іти, нехай їдуть як можуть все по дорозї ведучій до трийцятого семого рівнобіжника. Инші, що мають лїпші конї, випередять їх на тій самій дорозї і підуть до ріки Уамінї, котра впадає о трийцять миль звідси до озера Сан-Люкас. Коли найдуть там досить води, то заждуть на товаришів над рікою, а як нема води, то тогдї вийдуть напротив них, щоби їм ощадити безхосенної подорожи.

— А тодї? — спитав Тома Остен.

— Тодї треба буде рішити ся і змінити напрям дороги, іменно завернути на полудне і переїхати сїмдесять пять миль, аж до перших розгалужень гори Вентана, де дуже богато рік.

— Рада добра — сказав Ґленарван — і ми повинні єї зараз послухати. Мій кінь що не дуже ослаб, отже я готов іти з Талькавим.

— Ах, мильорде, возьміть і мене з собою — просив Роберт, немов би тут ходило о яку приємну прогульку.

— Але чи маєш ти досить сили, хлопче?

— Маю, маю; а мій кінь ще такий охочий, що сам рве ся наперед.

— Добре, дитино, добре, підеш з нами — відповів Ґленарван, радий в души, що не роз-

рожнені грядки підготовити під другу збірку. Скоро лиш грядка стала порожна, треба єї зараз згноїти і перекопати а відтак приготовити під новий засів. Розсаду, котру маємо тепер вже на грядках, треба пересаджувати на опорожнену грядку, найліпше вечером. По засадженю треба підливати, але не дуже, щоби вода не вимивала корінці на верх; однакож треба зважати на то, щоби грядки були завсігди о скілько можна рівномірно вогкі.

— Щоби мати ранні і великі огірки, треба, скоро лиш покажуть ся цьвіти, вирвати осторожно т. зв. пустий цьвіт (т. є. цьвіт, в котрім нема в середині стовпчика, лиш т. зв. пиляки або ниточки зрослі в рурочку) а лишити той цьвіт, під котрим єсть завязок на огірок. Всїх пустих цьвітів не можна збирати, бо тогди не було би зовсїм огірків. Пустий цьвіт єсть на то, щоби пилок з єго ниточок заробжував овочі в цьвітах з стовпиками. Кидати пустий цьвіт худобі під ноги на то, щоби огірки рісно зародили — то простий забобон. Огірки будуть тогди рісні, коли коло них буде ся добре робити.

Щоби огірки не були гіркі і не гнили треба, щоби їх вкривало листє від сонця і щоби они в часї слоти не лежали на землї. Листя буде на огірках досить, коли они будуть мати досить вогкости і не будуть вянути; отже треба огірки часто підливати. Коли же огірки розростуть ся, треба підкладати під них ріща, щоби они на нїм звисали і в часї слоти не лежали на землї.

— Суниці і полуниці (лускані, або з польска „трускавки") на грядках треба на кілька недїль перед тим, коли овоч має доспівати, обсипати доокола четинєм сосновим або смерековим, так, щоби оно закрило землю доокола них. Овоч тогди не буде прилягати до землї і не буде гнити а в часї дощів не обваляє ся землею. Четинє схне борзо з верха а під сподом держить вогкість; до того ще й здержує слимаки від суниць.

— Коли хто сильно попарить ся або попече ся, нехай попарене місце помастить оливою або сьвіжим несоленим маслом, солодкою сметанкою або жовтком і приложить до рани чистої вати або чистий платок та обвяже. Коли аптика недалеко, найліпше купити т. зв. масти від попареня, котра складає ся по рівній части з льняного олію і вапняної води (з додатком тимолю, креоліну і йодоформу). Тою мастию треба рану помастити і обвинути чистим платком. Рану треба два рази на день промивати лїтною карболевою водою, помастити мастию і знову обвязати. Коли-б набіг міхур, то можна єго по кількох днях проколоти чистою голкою, не шпилькою. Коли кто попарить ся сьвіжо гашеним вапном, то нехай не зливає ся водою; то найгірше, бо вапно тогди ще більше пече. Найлїпше помастити попарені місця оливою або хоч би звичайним чистим олїєм. Коли-б вапно дістало ся до очий, то треба запустити очи оливою або водою, в котрій розпущено досить цукру. Коли-б хтось облив ся нафтою і она на нїм займила ся, то треба єго або облити молоком, або накинути на него щось грубого, звалити на землю і доти ним качати, доки аж огонь не угасить ся.

— Соломяний промисл. Як би у нас люди були хоч трохи меткійші і проворнїйші, коби хоч трохи думали над тим, як би поправити собі свою долю і вишукували би на то способи, то знайшлась би не одна річ, з котрої можна би мати коли вже не значні зиски, то бодай такі доходи, з котрих би можна вижити. Возьмім н. пр. таке: Кілько то потреба у нас соломяних капелюхів?! Майже всї селяни їх носять, а коли-б они були хоч трохи лїпші, то носила би їх і інтелїґенция. А хто у нас ті капелюхи виплїтає? Хиба якийсь старий громадский пастух, що ходить за худобою, або якийсь хлопчище, що хоче заробити собі пару крейцарів на тютюн і горівку. А преці з виплїтаня капелюхів могли би жити цїлі родини! Так єсть в Італії, звідки приходять найкрасші соломяні капелюхи, т. зв. рижові, котрі навіть досить дорого платять ся; там, в сторонах коло міст Тоскани і Фльоренциї, займають ся їх виплїтанєм цїлі родини. Але ті рижові капелюхи не з рижевої соломи, але з пшеничної. В тих сторонах сїють на лихих ґрунтах окремий рід пшениці т. зв. grano marzuolo (ґрано марцуольо — мартова пшениця, сїяна в марті), котра дає дуже тоненьке стебло. Стебла зрізують, заким ще пшениця доспїє, при тїм уважають пильно, щоби їх не поломити і не пігнути, відтак білять на сонци або сїркою та хльоровим вапном, а наконець сортують після грубости. Лиш найпростїйший товар виплїтають з цїлих і небілених стебел; до т. зв. рижових капелюхів розколюють стебла. По вибіленю і висушеню стебел розрізують їх на кусні межи колїнцями і найдовші кусні, від колоса до першого колїнця відкладають окремо до тканя (ткають на варстатах як полотно; на основу беруть бавовняні або шовкові нитки, на ткане стебла і роблять так мати, накритя на столи, заслони до вікон і т. п.) а прочі кусні стебел уживають до виплїтаня. До розколюваня стебел служить окремий прилад. Єсть то стіжковатий стовпчик, на котрім на вершку єсть 3 до 10 острих ножиків. На кождий ножик закладає ся одно стебло і перетягає ся єго так, щоби трохи розтятим вже кінцем виставало, а відтак ловить ся всї стебла і одним сїпненєм перетягає ся їх по ножиках. Так розколені стебла простує ся відтак двома валками і робить ся вже руками плетїнку на капелюхи. Плетенєм і шитєм капелюхів займають ся цїлі родини, мужчини, жінки і дїти. Буває і так, що одні родини роблять лиш самі плетїнки, а другі шиють і виготовлюють (апретують) капелюхи, білять, прасують, надають їм форму і твердість. Можна би й у нас так поступати. Одна родина в селї могла би займати ся виплїтанєм капелюхів. Відповідної до того соломи могли би їй дїйстно доставляти инші господарі, лиш треба би до того вибрати відповідний рід пшениці. По при робленю капелюхів можна би завести ще вироблюване й инших виробів з соломи як: всїлякого рода кошички, мозаїки, соломяні роґужки до витираня чобіт і т. д. При тїм ще треба би уміти і красити солому, бо не лиш кошички та мозаїка (н. пр. коробки виліплювані у взірці соломкою всїлякої краски) але й капелюхи можна робити у всїляких барвах. Початок такого соломяного промислу був би певно трудний, але думаємо, що він би з часом оплатив ся; треба би лиш зачати від простих капелюхів білих і крашених н. пр. на чорно і брунатно.

— Соломяні капелюхи закрасити: 1) На чорно: купити 20 дека кампешового дерева, 5 дека галясівок (дубінок) і потовчи їх, 5 дека куркуми і все то разом зварити у великім начиню, в котре влїз би ся капелюх. Коли вже зробить ся краска, треба вложити до неї капелюх і варити через дві години. Відтак виймає ся капелюх і намочує ся єго у водї, в котрій розпущено спорий кусень копервасу. По намоченю капелюх споликує ся чистою водою і сушить ся. — 2) На брунатно: Розпускає ся у водї 4 і пів дека соди та мочить ся в нїй капелюх доти, доки аж вода не стане від него темно жовта. Відтак розпускає ся у водї 1 дека копервасу і мочить ся в нїй капелюх через 10 до 15 минут а наконець споликує ся в теплій водї. — Розуміє ся, що лїпше закрасити насамперед плетїнку а відтак шити з неї капелюх, бо єї і лекше закрасити і можна опісля вигладити або, коли ще трохи вогка, випрасувати горячим зелїзком.

— Фляшки очистити можна дуже добре в той спосіб, що покрає ся суху бараболю на дрібні кусні, накидає ся до фляшки, наллє ся води і відтак добре потрясає ся фляшкою і наконець споликує чистою водою. Фляшки від води, в котрих насїло богато вапна, треба мити водою з оцтвом і піском. Фляшки від нафти або оливи треба мити згашеним вапном.

лучить ся з Робертом. В трійку, так як ми є, повинні ми скоро найти пригожу і чисту воду до питя.

— А я? — спитав Паґанель.

— Ви, дорогий пане Паґанель — відозвав ся майор, мусите лишити ся при резерві. Знаєте надто добре і трийцятий семий рівнобіжник і ріку Уаміні і цїлий Пампас, щоби нас опускати. Нї, я нї, Вільсон нї Мільреді не уміли би найти провідника в умовленім місци, коли тимчасом будемо поступати сьміло і з цїлим довірєм під вашою командою, хоробрий Якове Паґанель.

— Піддаю ся обставинам — відповів поважно Паґанель, вдоволений з обнятого проводу.

— Але стережіть ся розсїяня, бійте ся Бога — додав майор — не заведїть нас часом через похибку там, де нам іти не треба — на пр. побережа Тихого Океана.

— Вам здалось би то зробити, поганий майоре — відповів Паґанель з усьмішкою. — Однако скажіть менї, дорогий мильорде, як розумісте мову провідника?

— Припускаю — відповів Ґленарван — що не будемо потребувати нїякої розмови. Впрочім при помочи кількох іспаньских слів, які я розумію, то може в наглій потребі зумію якось з ним порозуміти ся.

— Отже їдьте, дорогий друже — сказав Паґанель.

— Однако заки то наступить, з'їджмо вечерю і спробуймо сном покріпити трохи утомлене тїло.

По вечери тим прикрійше давав ся чути брак води; подорожні пішли на спочинок. Паґанелеви снили ся якісь великі потоки, водопади, ріки, річки, стави жерела а навіть фляшки з водою; вода переслїдувала єго як мара у снї.

На другий день о шестій рано ждали вже коні осїдлані на Патаґонця, Ґленарвана і Роберта; наново їх послїдними останками води, котру бідні звірята жадно випили, хоч не була нї сьвіжа нї смачна. Три їздцї скочили на сїдла.

— До побаченя! — кликали майор, Остен, Вільсон і Мільреді.

— А старайте ся не вертати! — додав Паґанель.

Вскорі потім Ґленарван, Роберт і Патаґонець, не без щирого жалю і зворушеня, страти з очий відділ повірений зручности і обачности ученого ґеоґрафа.

Desertio de las Salinas, куди тепер переїздили, була розлога, глиняста площа, покрита пужденними корчиками, високими на пять ліктїв, невеликими мілозами, званими у Індиян „курра-маммель" і корчиковатою ростиною „чуме" що має в собі богато соди. Тут і там відбивало ся ярко сонїшне проміне від великих плит соли, що виглядали з далека як великі брили леду.

Цїлком инший вид представляла сама гора Вентана положена о вісїмдесять миль дальше на полудне, т. є. в місци, до котрого може подорожні будуть мусїли іти, колиб пересьвідчили ся, що ріка Уаміні висхла. Той край, звиджений в 1835 р. капітаном Фіцрев, що доводив тодї виправою, незвичайно урожайний; там лежать на цїлій індияньскій земли найлїпші пасовиска. Північно західний склін гір покритий буйною травою і цїнними ростинами; між инщими ростуть там: „альґарробо" род сьвятоіваньского дерева, котрого усушений і утертий овоч дає муку на хлїб, досить люблений Індиянами; — „кебрачон" з довгими, гнучкими звисаючими галузами, як у европейской березі; — „павдубай", дерево що дуже легко запалює ся і єсть причиною частих огнів; — „віваро" з фіолетними на подобу піраміди уложеними цьвітами, а вкінци „тімбо", що росте на вісїмдесять стіп високо і під своєю кріслатою короною хоронить нераз цїлі стада перед сонїшною спекою. Арґентинцї вже кілька разів пробовали скольонїзувати ту богату країну, але їм все перебивали Індияни.

(Дальше буде).

Телеґрами.

Відень 6 червня. Вчера виїхав звідси до Будапешту Цїсар, а нинї їдуть там члени віденьского тїла дипльоматичного. Крім того дожидають в Будапештї приїзду міністрів Бадеїого, Білиньского, Ґавча і Гляйспаха.

Будапешт 6 червня. Вчера перенесено торжественно коронацийні клейноти з королївского замку до коронацийного храму. — Надїють ся з нагоди коронацийних торжеств численних відзначень.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.